

Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencilerinin Piyano Çalgısına Yönelik Tutum Düzeylerindeki Farklılaşmanın İncelenmesi (Pamukkale Üniversitesi Örneği)

An Analysis on The Differences in Students' Attitude Levels in Music Education Undergraduate Program towards The Piano Instrument (Sample of Pamukkale University)

Serkan Demirtaş

Dr. Öğr. Üyesi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
email: sdemirtas@pau.edu.tr ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3357-6666>

Bu makale bilimsel etik ve kurallara uygun hazırlanmış ve intihal incelemesinden geçirilmiştir. Etik kurul onayı gerektirmemektedir.

Atf (APA 6) / To cite this article

Demirtaş, S. (2021). Müzik öğretmeni adaylarının piyano çalgısına yönelik tutum düzeylerindeki farklılaşmanın incelenmesi (Pamukkale Üniversitesi örneği). *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 27(46), 184-190. <https://doi.org/10.32547/ataunigsed.880860>

Makale Gönderim Tarihi/Received: 10/02/2021

Makale Kabul Tarihi/Accepted: 09/03/2021

Makale Yayın Tarihi/Published: 29/03/2021

Research Article/Araştırma Makalesi

Öz

Bir çalgıya yönelik tutum düzeyini ölçerek öğrencinin çalgıya bakış açısını belirlemek, öğretmenin derse yönelik yaklaşımlarını, öğretim yöntemlerini etkilemektedir. Bu doğrultuda, iyi bir eğitim almış olan öğrencinin, mesleki anlamda yeterliliğe sahip olabileceği ve yıllar geçtikçe edindiği tecrübe ile iyi bir öğretmen profili sergileyebileceğine inanılmaktadır. Çalgı eğitimi bağlamında piyano eğitiminin önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Çünkü bir müzik öğretmenin piyano çalgısını etkin bir biçimde kullanabilmesi, müzik derslerinin daha verimli olmasını sağlayabilmektedir. Piyano çalgısını aktif olarak kullanabilen bir müzik öğretmeni, derslerinde öğrencilerinin dikkatini çekebilme ve o dersin kazanımlarının öğrenciler tarafından daha kolay algılanmasına yardımcı olabilmektedir. Çalışmanın amacı, Pamukkale Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin, dört yıllık eğitim-öğretim dönemlerinde, piyano çalgısına yönelik tutum düzeylerindeki farklılaşmanın incelenmesidir.

Boylamsal bir çalışma olan bu çalışmada, Tufan ve Güdek (2008) tarafından geliştirilen Piyano Tutum Ölçeği ilk olarak 2013-2014 akademik yılında Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü birinci sınıf öğrencilerine (n=31) uygulanmıştır. Aynı ölçek, takip eden yıllarda her yıl sonunda aynı öğrencilere 4 kez uygulanmış, dört eğitim-öğretim yılı boyunca 124 adet veri elde edilmiştir.

Verilerin analizinde öncelikle aritmetik ortalama, medyan, mod, çarpıklık ve basıklık katsayıları kullanılmıştır. Ölçek puanlarının yıllara göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için, Friedman tekrarlı ölçümler için varyans analizi kullanılmıştır.

Çalışmada elde edilen veriler incelendiğinde, piyano dersine yönelik dört yıllık tutumda bir farklılaşmanın olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Müzik Eğitimi, Piyano Eğitimi, Tutum, Çalgı Eğitimi, Müzik Öğretmeni

Abstract

Measuring the student's attitude level towards an instrument to determine his/her point of view affects the teacher's approaches and teaching methods. Accordingly, it is believed that a student who has a good education can have professional competence and exhibit a good teacher profile with the experience gained over the years. Piano education is considered to have an important place in the context of instrument education. Because the ability of a music teacher to use the piano instrument effectively can make music lessons more efficient. A music teacher, who can actively play the piano instrument, can draw the attention of his/her students in the courses and help students to perceive the achievements of that lesson more easily. The study aims to examine the differences in the attitudes of the students of the Music Education Department of Pamukkale University towards the piano instrument during the four-year education period.

In this study, which is a longitudinal study, the Attitude Scale Towards Piano Course developed by Tufan and Güdek (2008) was first applied to first-year students (n = 31) of the Music Education Department, Pamukkale University Education Faculty, in the 2013-2014 academic year. The same scale was applied to the same students 4 times, at the end of each year in the following years, and 124 data were obtained during the four academic years.

In the analysis of the data, primarily the arithmetic mean, median, mode skewness, and kurtosis coefficients were used. Friedman's variance analysis for repeated measures was used to determine whether the scale scores differ by year.

When the data obtained in the study were examined, it was determined that there was no difference in the four-year attitude towards the piano lesson.

Keywords: Music Education, Piano Education, Attitude, Instrument Education, Music Teacher

1. Giriş

Bilginin aktarılmasında eğitimli bir neslin yetiştirilmesinde öğretmenin, müzik kültürünün geliştirilmesinde ve aktarılmasında müzik öğretmenlerinin önemi büyüktür. Müzik Öğretmenleri, mesleki yeterlilik ve donanıma sahip olmak için Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında eğitim almaktadırlar. Bu programlardan mezun olan bireylerin, bir müzik öğretmeni olarak donanımlı ve öğretmenlik mesleği gereği olan kazanımlara sahip olarak mezun olmaları

beklenir. Müzik eğitimi anabilim dalı programlarında çalgı eğitiminin önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Çalgı eğitimi, bilişsel, duyuşsal ve devinışsel davranışları içeren bir eğitimidir. (Tufan ve Güdek, 2008). Bir müzik öğretmeninin piyano çalgısını etkin bir biçimde kullanabilmesi, müzik derslerinin daha verimli olmasını sağlayabilir. Piyano çalgısını aktif kullanabilen bir müzik öğretmeni, derslerinde öğrencilerinin dikkatini çekebilir ve o dersin öğrenciler tarafından daha rahat bir biçimde algılanmasına, dersin daha verimli geçmesine yardımcı olabilir. Demirtaş (2011) yapmış olduğu çalışmada, piyano eşliği kullanılarak yapılan şarkı öğretiminin, çocuklar üzerinde olumlu etkiler oluşturduğunu, deney ve kontrol grubunda anlamlı fark saptadığını, piyano eşliğinin öğretilen şarkılar üzerinde etkili olduğunu belirtmiştir.

Müzik öğretmeni adaylarının, eşlik yapabilme becerisi lisans eğitiminde kazandırılması gereken temel bir beceridir. Bu kazanım piyano eğitiminin bir bölümüdür (Çevik ve Güven, 2011). Okullardaki müzik dersleri, piyano çalgısı kullanılarak, “bu çalgı elektronik piyano ya da org olabilir” öğrenciler tarafından daha keyifli, daha verimli bir ders olarak görülebilir.

“Piyano, müzik öğretmenliği eğitiminde alan çalgısı (ana çalgı) veya yan alan çalgısı (yardımcı çalgı) olarak, müzik öğretmeni yetiştirme işinin başlangıcından bugüne değin programlarda yer alan temel çalgılardan biridir” (Kutluk, 2001, s. 12). Müzik eğitimi Anabilim Dallarında piyano dersi YÖK’ün son yapılandığı programda (2018) iki yarıyıl zorunlu olarak okutulmaktadır. Son zamanlarda bu durum ile ilgili yeniden program düzenleme çalışmalarının olduğu görülmektedir. Bu değişiklik yapılarına kadar piyano dersi sekiz yarıyıl zorunlu olarak okutulmaktaydı. Piyano çalgısı Feridunoğlu’na göre (2014) ses sınırları açısından yedi oktavdan fazla yapıyla, solo dışında oda müziği, koro vb. türlerde farklı biçimlerde kullanılabilen bir çalgıdır. Sahip olduğu özellikler düşünüldüğünde, piyano çalgısının müzik derslerinde kullanılmasının kaliteli ve verimli bir eğitim için önemli olduğu düşünülebilir. Sönmezöz’e göre (2006) eşlik dersinde, okul şarkılarının eşliklerini çalabilme, anında kendi yaratacakları eşlikleri yapabilme, okul şarkılarına kendileri eşlik yazabilme ve çalabilme gibi özellikler kazandırılmaya çalışılarak eşlik dersinin daha nitelikli olması sağlanmaktadır. Piyano çalgısının da eşlik çalgısı olarak kullanılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Bir çalgıya yönelik tutumu belirlemek o çalgı ile ilgili hedeflenen davranışlara ulaşmakta çeşitli kolaylıklar sağlayabilir. Bireyin bir çalgıya karşı tutumu belirlemek, o çalgı ile ilgili yapılacak eğitimi daha iyi organize etmeye yardımcı olabilir.

“Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersine yönelik tutumlarının belirlenmesi hem piyano eğitim programının istenilen başarıyı gösterip göstermediğinin belirlenmesi, hem de öğrencilerin piyano dersindeki başarılarının artırılabilmesi açısından son derece önemlidir” (Tufan ve Güdek, 2008, s. 81). Gün ve Köse’ye (2013) göre piyano eğitiminde başarıyı elde etmek birçok değişkenle bağlantılıdır. Bu sebeple tutum, öz-yeterlik, motivasyon ve kaygı gibi faktörlerin öğrencilerin başarılarını etkilediği bilinmektedir. Koca ve Dadandı (2019) öz-yeterlik, akademik başarı arasındaki ilişki ile sınav kaygısı ve akademik motivasyonun rolünü incelemiş, akademik motivasyon ve sınav kaygısının öz-yeterlik ve akademik başarı arasındaki ilişkide kısmi aracılık rolünün olduğu sonucuna ulaştıklarını ifade etmişlerdir. Akademik öz-yeterliğin, akademik başarıyı olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Yenice (2012) yapmış olduğu çalışmada, fen bilgisi, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının, öz-yeterlik düzeylerini, anabilim dalı, cinsiyet, sınıf düzeyi ve mezun olunan lise türü değişkenlerine göre incelemiş, bu değişkenlerin alt boyut puanlarında farklılık göstermediğini, öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme becerileri arasında orta düzeyde pozitif bir ilişki bulunduğunu ifade etmiştir. Temiz (2017) çalışmada müzik öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlik inançlarının cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre farklılaşmasını incelemiş, müzik öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlik inancına sahip oldukları, cinsiyet ve sınıf değişkenine göre öz-yeterlik inançları arasında anlamlı farklılık bulmadığını ifade etmiştir. Gömleksiz ve Serhatlıoğlu ((2013) motivasyon ile ilgili araştırmalarında, öğretmen adaylarının görüşlerini belirlemeye çalışmış, öğretmen adaylarının akademik motivasyonlarının, cinsiyet, sınıf düzeyi ve bölüm değişkeni açısından anlamlı farklılık çıktığı sonucuna ulaşmışlardır.

Başarıyı etkileyeceği düşünülen tutum kavramı nedir? Kökeni Latince’den gelir, 19. yy’da incelenmeye başlanmıştır, “Harekete hazır” anlamında kullanılmaktadır. (Arkonaç, 2001). “Tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine (motivasyon) dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir” (İnceoğlu, 2011, s. 22-23). Tutum, birçok araştırmacı tarafından kendi alanları doğrultusunda tanımlanmış kavramdır. “Ancak tutumlarla ilgili olarak son yıllarda düşünce, duygu ve davranış eğilimi öğelerinden oluştuğu tezi sorgulanmaya başlanmış ve bu, tutum tanımlarına da yansımıştır” (Tavşancıl, 2014, s. 71).

İnceoğlu’na (2011) göre tutumların gözlemlenmesinin farklı değişkenler olduğu ve motivasyon ile bağdaştırmanın mümkün olduğu söylenebilir. Piyano çalgısı öğrenen bir bireyin, tutumunu belirlemek o kişiyi çalışmaya, çalgıyı sevmeye motive edici davranış gelişimine neden olabilir.

Bu konu ile ilgili yapılmış çalışmalara bakıldığında, Özmenteş ve Özmenteş’in (2009) “Çalgı Çalmaya İlişkin Tutum Bireysel Özellikler ve Performans Düzeyi İlişkileri” başlıklı araştırmada, Çalgı çalmaya ilişkin bir tutum

ölçeği geliştirmişler ve uygulamalarının sonucunda, yaş günlük çalgı çalışma süresi, okumakta oldukları okula göre önemli farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşmış oldukları görülmektedir. Küpana'nın (2019) yaptığı "Dans Öğrencilerinin Piyano Dersine Karşı Tutumları" adlı çalışmasında, Piyano dersi ile ilgili tutumun, Piyano dersi başarısı, yaş, cinsiyet gibi bazı değişkenler açısından farkları incelemiştir. Bu çalışmanın sonucunda dans öğrencilerinin piyano dersine karşı olumlu yönde tutum sergileri belirlenmiş, Sönmezöz ise (2014) "Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Dersine Karşı Tutumlarının Belirlenmesi" adlı çalışmasında örneklem grubunun piyano dersine karşı olumlu tutum sergilediklerini tespit etmiştir. Konuya ilişkin yapılan araştırmalar incelendiğinde, tutum kavramı üzerine hem müzik eğitimi hem de farklı disiplinlerde bilimsel araştırmaların yapıldığı ve çeşitli nitel ve nicel özelliklere sahip ölçeklerin geliştirildiği görülmektedir.

Boylamsal olan bu araştırmada, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin, dört yıllık eğitim-öğretim dönemlerinde, piyano çalgısına yönelik tutum düzeylerindeki farklılaşmanın incelenmesi amaçlanmıştır. Tüm bu çalışmalar göz önünde bulundurulduğunda, piyano dersine karşı tutum ile ilgili olarak yapılacak olan çalışmaların, çalgının gelişimi, öğrencinin çalgıyı sevmesi, öğretmenin gelişim sürecini daha iyi yönetmesi gibi olumlu etkilerin ortaya çıkabileceği düşünülmektedir. Boylamsal bir çalışma olarak dört yıl boyunca piyano eğitimi almış bir grubun piyano dersine karşı tutumlarının değerlendirildiği bu çalışmanın problem cümlesi; Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumları öğrenim gördükleri yıllara göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir? biçiminde oluşturulmuştur.

Araştırmanın alt problemleri şu şekilde oluşturulmuştur;

1. Yıllara göre elde edilen piyano tutum ölçeği toplam puanları, hoşnutluk ve değer alt boyutları puanlarına ilişkin betimsel istatistikler nasıldır?
2. Öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumları toplam puanları öğrenim gördükleri yıllara göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının, hoşnutluk alt boyutu puanları öğrenim gördükleri yıllara göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının, değer alt boyutu puanları öğrenim gördükleri yıllara göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Çalışma Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2013-2014 Eğitim Öğretim yılı 1. Sınıf öğrencilerinin 4 yıllık eğitim süreçlerinde her sınıfın sonunda Tufan ve Güdek (2008) tarafından geliştirilmiş olan Piyano Tutum Ölçeği uygulanmış boylamsal bir çalışmadır. "Boylamsal tarama araştırmalarında, araştırma değişkenlerinin zamana bağlı değişimlerini incelemek üzere farklı zamanlarda yinelenen ölçümler yapılmaktadır" (Büyüköztürk ve diğerleri, 2015, s. 179).

2.2. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evreni Pamukkale Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 2013-2014 dönemi 1. Sınıf öğrencilerinden oluşmuştur. Toplam 31 öğrenci yer almıştır. Aynı öğrencilere 4 yıl boyunca uygulanan boylamsal çalışmayla toplam 124 adet veri oluşturulmuştur. Katılımcılar ile ilgili betimsel istatistik Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Evrenin Değişkenlere Göre Frekans Dağılımı

Değişken	Gruplar	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kız	23	74.2
	Erkek	8	25.8
Mezun olduğu Lise	Güzel Sanatlar Lisesi	25	80.6
	Diğer	6	19.4
Düzenli Piyano Çalma Yılı	1-3 yıl	6	19.4
	4-6 yıl	23	74.2
	7 ve Üzeri	2	6.5
Özel Piyano Dersi Alma Durumu	Evet	26	83.9
	Hayır	5	16.1
Özel Piyano Dersi Alma Yılı	Hiç almamış	26	83.9
	1-3 yıl	4	12.9
	4-6 yıl 7 ve üzeri yıl	1	3.2
Piyano Öğretmeni Sayısı	1	6	19.4
	2	9	29.0
	3	8	25.8
	4	4	12.9
	5 ve üzeri	4	12.9
Toplam		31	100.0

2.3. Verilerin Toplanması

Pamukkale Üniversitesi 2013-2014 Eğitim Öğretim yılı girişli müzik bölümü 1. Sınıf öğrencilerine, öğrenimleri boyunca her yılın sonunda Tufan ve Güdek'in (2008) geliştirdiği "Piyano Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" uygulanarak veriler elde edilmiştir. Ölçek, üç üniversitede öğrenimine devam eden 316 öğrenciye uygulanmış. "Faktör yüklerinin 0.60 ile 0.79 arasında değiştiği, Kaiser-Meyer Olkin (KMO) değerinin $\alpha=0.97$, güvenirlik çalışması için hesaplanan iç tutarlık katsayısı (Cronbach alpha) değerinin $\alpha=0.97$ olduğu görülmüştür" (Tufan ve Güdek, 2008, s. 75). Ölçeği oluşturan maddelerden 1-2-3-6-7-8-10-12-14-15-17-18-20-22-23-25-27-28 hoşnutluk alt boyutunu, 4-5-9-11-13-16-19-21-24-26-29-30 değer alt boyutunu ölçmektedir. "Tüm kriterler göz önünde bulundurularak yapılan değerlendirme sonucunda 39 maddelik deneme ölçeğinin 9 maddesi ölçekten çıkarıldığında, ölçekte 12'si olumsuz 18'i olumlu olmak üzere toplam 30 madde kalmıştır" (Tufan ve Güdek, 2008, s. 83).

Tablo 2

Veri Toplama Aracının Güvenirlik Katsayıları

Ölçeğin Yıllara Göre Verilerin Güvenirlik Dağılımı	Cronbach Alpha Katsayısı
1.Sınıf 2013-2014 yılı uygulaması	.969
2.Sınıf 2014-2015 yılı uygulaması	.959
3.Sınıf 2015-2016 yılı uygulaması	.974
4.Sınıf 2016-2017 yılı uygulaması	.964
Toplam 2013-2017 yılı uygulaması	.967

Bu çalışmada, her yıl sonunda öğrencilerin piyano dersine karşı tutumları ölçülmüştür. 2013- 2017 arası aynı öğrencilerin güvenirlik katsayıları Tablo 2'de gösterilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde öncelikle aritmetik ortalama, medyan, mod çarpıklık ve basıklık katsayıları kullanılmıştır. Ölçek puanlarının yıllara göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için, Friedman tekrarlı ölçümler için varyans analizi kullanılmıştır.

3. Bulgular

3.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine Ait Bulgular ve Yorum

Birinci alt problem "Yıllara göre elde edilen piyano tutum ölçeği toplam puanları, hoşnutluk ve değer alt boyutları puanlarına ilişkin betimsel istatistikler nasıldır?" biçiminde oluşturulmuştur.

Tablo 3

Piyano Tutum Ölçeği Toplam Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Öğretim Yılı	\bar{X}	Medyan	Mod	Çarpıklık	Basıklık
2013-2014	104.00	111.00	76	-.555	-.648
2014-2015	102.32	109.00	115	-.203	-1.299
2015-2016	100.77	106.00	53	-.470	-.623
2016-2017	106.61	106.00	133	-.681	.682

Tablo 4

Piyano Tutum Ölçeği Hoşnutluk Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Öğretim Yılı	\bar{X}	Medyan	Mod	Çarpıklık	Basıklık
2013-2014	59.55	63.00	41	-.326	-.813
2014-2015	59.42	63.00	37	-.016	-1.149
2015-2016	58.39	60.00	38	-.394	-.508
2016-2017	61.58	59.00	46	-.253	-.417

Tablo 5

Piyano Tutum Ölçeği Değer Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Öğretim Yılı	\bar{X}	Medyan	Mod	Çarpıklık	Basıklık
2013-2014	44.45	48.00	52	-.969	.521
2014-2015	42.90	46.00	46	-.816	-.167
2015-2016	42.38	43.00	36	-.554	-.564
2016-2017	54.03	47.00	49	-1.637	3544

Tablo 3, Tablo 4, Tablo 5 incelendiğinde, çarpıklık ve basıklık katsayılarının, + - 1 sınırlarının dışına taşan bazı değerler olması nedeni ile veri dağılımı çarpık olarak değerlendirilmiştir (Büyüköztürk, 2015). Yıllara göre dağılımı bakıldığında, birinci sınıf ortalamasının ikinci ve üçüncü sınıfta azaldığı, dördüncü sınıfta ise maksimuma ulaştığı görülmektedir.

3.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine Ait Bulgular ve Yorum

İkinci alt problem “Öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumları toplam puanları öğrenim gördükleri yıllara göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” biçiminde oluşturulmuştur. Bu araştırma problemi Friedman tekrarlı ölçümler için varyans analizi ile test edilmiştir. Analiz sonucuna ilişkin betimsel istatistikler Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6

Piyano Tutum Ölçeği Toplam Puanlarının Yıllara İlişkin Betimsel İstatistikleri

Yıl	N	Minimum	Maximum	Mean	Mean Rank
1. yıl toplam	31	47.00	139.00	104.0000	2.58
2. yıl toplam	31	64.00	140.00	102.3226	2.23
3. yıl toplam	31	42.00	138.00	100.7742	2.27
4. yıl toplam	31	40.00	144.00	106.6129	2.92

Analiz sonucunda, öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının yıllara göre anlamlı bir farklılık göstermediği ortaya konulmuştur, $F(3) = 5.83$, $p = .12$

3.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine Ait Bulgular ve Yorum

Üçüncü alt problem “Öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının, hoşnutluk alt boyutu puanları öğrenim gördükleri yıllara göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” biçiminde oluşturulmuştur.

Friedman tekrarlı ölçümler için varyans analizi sonucunda elde edilen betimsel istatistikler Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Piyano Tutum Ölçeği Hoşnutluk Puanlarının Yıllara İlişkin Betimsel İstatistikleri

Yıl	N	Minimum	Maximum	Mean	Mean Rank
1. yıl hoşnutluk	31	27.00	87.00	59.5484	2.37
2. yıl hoşnutluk	31	37.00	88.00	59.4194	2.27
3. yıl hoşnutluk	31	18.00	86.00	58.3871	2.45
4. yıl hoşnutluk	31	24.00	90.00	61.5806	2.90

Analiz sonucunda, öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının yıllara göre anlamlı bir farklılık göstermediği ortaya konulmuştur, $F(3) = 4.53$, $p = .21$

3.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine Ait Bulgular ve Yorum

Dördüncü alt problem “Öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının, değer alt boyutu puanları öğrenim gördükleri yıllara göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” biçiminde oluşturulmuştur.

Friedman tekrarlı ölçümler için varyans analizi sonucunda elde edilen betimsel istatistikler Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8

Piyano Tutum Ölçeği Değer Puanlarının Yıllara İlişkin Betimsel İstatistikleri

Yıl	N	Minimum	Maximum	Mean	Mean Rank
1. yıl değer	31	19.00	55.00	44.4516	2.74
2. yıl değer	31	23.00	53.00	42.9032	2.23
3. yıl değer	31	22.00	55.00	42.3871	2.21
4. yıl değer	31	16.00	54.00	45.0323	2.82

Analiz sonucunda, öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının yıllara göre anlamlı fark göstermediği sonucuna ulaşılmıştır, $F(3) = 6.470$, $p = .091$

4. Sonuç

Bu araştırmanın amacı, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin, dört yıllık eğitim-öğretim dönemlerinde, piyano çalgısına yönelik tutum düzeylerindeki farklılaşmanın incelenmesidir. Tutum, incelenmesi gereken, sonucunda, yapılmak istenen eğitime katkısı bakımında farklı yaklaşımlar geliştirilmesi olanak sağlayan bir kavram olarak görülebilir. Elde edilen bulgulara bakıldığında, Pamukkale Üniversitesi Müzik Eğitimi öğrencilerinin, dört yıllık piyano dersi ile ilgili tutumlarında anlamlı bir farklılık görülmediği sonucunun ortaya çıktığı söylenebilir. Ancak yıllara göre ölçekten alınan toplam puanların ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir. Öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının ortalamasının üstünde olduğu söylenebilir. Yıllara göre bakıldığında, puanların birbirlerine yakın olduğu saptanmıştır. Seçilmiş olan örneklemin, sınıf düzeyleri,

başarı düzeyleri, üniversite eğitimlerinden önce çalgı eğitimi alıp almamaları gibi farklı değişkenler, dört yıllık piyano çalgısı tutum düzeylerine yansımış olabilir.

Piyano dersine yönelik tutumun, birçok farklı değişkenler göz önüne alındığında, değişiklik gösterebileceği söylenebilir. Bu değişkenler, öğrencinin derse ilgisinin ne derecede olduğu, sınıf bazında aldığı diğer derslerin yoğunluğu, piyano çalgısına ayırdığı zaman, öğretmen değişikliği, öğrencinin öğrenme stili, öğretmenin derse yaklaşımı, öğrencinin çalışma disiplini, piyano ders saatinin programdaki yeri, çalışma ortamı vb... sonuçlar olabilir.

Bu araştırmada uygulanan piyano dersine yönelik tutum ölçeğinin hoşnutluk ve değer alt boyutlarında, dört yıllık eğitim-öğretimde anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir. Gün ve Köse (2013) "Müzik Öğrencilerinin Piyano Dersine Yönelik Tutumları" başlıklı araştırmada, cinsiyet ve mezun olunan lise değişkenlere göre, öğrencilerin piyano dersi ile ilgili tutumda anlamlı fark bulunmadığı sonucuna ulaştıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Gün ve Köse'nin ulaştığı bu bulguların, yapılan bu araştırmanın sonucunu destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Ayrıca Gün ve Köse (2013) yaptıkları bu çalışmada, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri son sınıf öğrencilerinin, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı son sınıf öğrencilerine göre piyano dersi ile ilgili tutumlarının olumlu olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Bu sonucun, yapılan bu çalışmanın sonucunu destekler nitelikte olmadığı söylenebilir.

Geçmişten günümüze uygulanan Müzik Eğitimi anabilim dalı program içeriklerine bakıldığında, piyano dersinin zorunlu olmasından dolayı, her öğretmen adayının alması gereken önemli bir ders olduğu söylenebilir. Piyano çalgısının, eşlik ve solo olarak müzik derslerinde kullanıldığı görülmektedir. Piyano dersine yönelik tutumun belirlenmesi ve bu tutuma karşı bir eğitim-öğretim planlanması dersin verimliliğini arttırabilir. Eğitim sürecinin, öğrencinin öğrenme stiline ve tutumuna yönelik planlanması, programların değerlendirilmesi, öğrencinin piyano dersine yönelik tutumunu olumlu yönde etkileyebilir. Bu çalışmada, dört yıllık eğitim sürecinde, piyano dersine yönelik tutumun yıllara göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Ünal'ın (2017) "Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi" isimli çalışmasında öğretmen adaylarının piyano dersi ile ilgili tutumlarının olumlu yönde olduğu, bölüm ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı fark bulunmadığı belirlenmiştir. Ünal'ın (2017) elde ettiği bu bulgular, yapılan bu araştırmanın sonucunu destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada, uzun bir süreç hedef alınmıştır. Aynı örneklemin, dört yıl boyunca aldıkları eğitim içerisinde, piyano dersine yönelik tutumları incelenmeye çalışılmıştır. Farklı bir örneklem grubu ile yapılacak boylamsal bir çalışma, değişen müzik eğitimi programı göz önünde bulundurulduğunda farklı sonuçlara ulaşılabilir.

Er ve Kuş Özer'in (2011) "Piyano Dersinde Kullanılan Anlamlandırma Stratejilerinin Öğrencilerin Öğrenme Düzeylerine ve Tutumlarına Etkisi" isimli çalışmalarında, öğrencilerin anlamlandırma stratejilerinin, piyano dersine karşı başarının arttığını ve piyano karşı tutumlarında olumlu yönde etkilerinin olduğu sonucuna ulaştıkları görülmektedir. Ulaşılan bu bulgular, yapılmış olan bu çalışmanın bulgularını destekler nitelikte değildir.

Bu araştırmada, dört yıl boyunca aynı öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumları ölçülmüş ve dört yılda ne gibi farklılaşmalar olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Zaman değişkeninin incelendiği bu araştırmanın kapsamının genişletilmesi, daha açık bir ifadeyle ders öğretmenin değiştirilmesinin, dersin zorluk seviyesinin etkisi, öğrencilerin derslerine bağlı olarak çalışma yoğunluklarının etkisi vb. araştırmalar, nitelikli müzik eğitimcilerinin yetiştirilmesine katkı sağlayabilir.

Kaynakça

- Arkonaç, S. A. (2001). *Sosyal psikoloji*. Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çevik, D. B., & Güven, E. (2011). İlköğretim müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına piyanoda eşlik yapabileceğine ilişkin görüşleri üzerine bir çalışma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(25), 86-98. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/854380>
- Demirtaş, S. (2011). *İlköğretim 7. sınıf müzik dersinde şarkıların piyano eşlikli öğretilmesinin öğrenci kazanımlarına etkileri* (Tez No. 286638) [Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi]. Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi.
- Er, K. O., & Kuş Özer, Z. (2011). Piyano dersinde kullanılan anlamlandırma stratejilerinin öğrencilerin öğrenme düzeylerine ve tutumlarına etkisi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(26), 47-66. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/854360>
- Feridunoğlu, Z. L. (2014). *Müziğe giden yol: Genç müzisyenin el kitabı*. İnkılap Kitapevi Yayın Sanayi ve Ticaret AŞ.
- Gömlüksiz, M., & Serhatlıoğlu, B. (2014). Öğretmen adaylarının akademik motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 173(173), 99-128. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/200445>
- Gün, E., & Köse, H. S. (2013). Müzik öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumları. *Turkish Studies International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(3), 247-261. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.4533>
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum algı iletişim*. Siyasal Kitabevi.
- Koca, F., & Dadandı, İ. (2019). Akademik öz-yeterlik ile akademik başarı arasındaki ilişkide sınav kaygısı ve akademik motivasyonun aracı rolü. *Elementary Education Online*, 18(1), 241-252. <http://ilkogretim-online.org.tr/index.php/io/article/download/2840/2491>
- Kutluk, Ö. (2001). *Türkiye'deki müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyano eğitimi* (Tez No. 114821) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi.
- Küpana, M. N. (2019). Dans öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumları. *NWSA Fine Arts*, 14(3), 237-246. <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2019.14.3.D0241>
- Özmenteş, S., & Özmenteş, G. (2009). Çalgı çalışmaya ilişkin tutum, bireysel özellikler ve performans düzeyi ilişkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 353-360. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/817951>
- Sönmezöz, F. (2006, Nisan). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda öğrenim gören lisans öğrencilerinin eşlik dersine ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi* [Konferans sunumu]. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli, Türkiye.
- Sönmezöz, F. (2014). Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 1377-1388. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6459>
- Tavşancıl, E. (2014). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Nobel Yayıncılık.
- Temiz, E. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlik inançları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 1-9. <https://doi.org/10.20875/makusobed.286047>
- Tufan, E., & Güdek, B. (2008). Piyano dersi tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 75-90. <https://www.gefad.gazi.edu.tr/tr/download/article-file/77131>
- Ünal, B. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Online Journal of Music Sciences*, 2(3), 163-178. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/398407>
- Yenice, N. (2012). Öğretmen adaylarının özyeterlik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 36-58. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/70333>